

THEORIEBOEK NIVEAU 3&4

Elementaire Bedrijfsadministratie 2

BV IN BALANS

FINANCIËLE
BEROEPEN

GERARD VAN HEESWIJK
PIETER MIJNSTER

Elementaire bedrijfsadministratie

Deel 2

Gerard van Heeswijk
Pieter Mijster

Colofon

Auteurs

Gerard van Heeswijk

Redactie

Pieter Mijster

Vormgeving

Studio Fraaj, Rotterdam

Omslag

Studio Fraaj, Rotterdam

Opmaak

Imago Mediabuilders,
Amersfoort

Tekeningen

Tiekstramedia, Groningen

Over ThiemeMeulenhoff

ThiemeMeulenhoff ontwikkelt zich van educatieve uitgeverij tot een learning design company. We brengen content, leerontwerp en technologie samen. Met onze groeiende expertise, ervaring en leeroplossingen zijn we een partner voor scholen bij het vernieuwen en verbeteren van onderwijs. Zo kunnen we samen beter recht doen aan de verschillen tussen lerenden en scholen en ervoor zorgen dat leren steeds persoonlijker, effectiever en efficiënter wordt.

Samen leren vernieuwen.

www.thiememeulenhoff.nl

ISBN 978 90 06 63156 2

Vierde druk, tweede oplage, 2016

© ThiemeMeulenhoff, Amersfoort, 2015

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden veeelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16B Auteurswet 1912 j° het Besluit van 23 augustus 1985, Stbl. 471 en artikel 17 Auteurswet 1912, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan Stichting Publicatie- en Reproductierechten Organisatie (PRO), Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp (www.stichting-pro.nl). Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16 Auteurswet) dient men zich tot de uitgever te wenden. Voor meer informatie over het gebruik van muziek, film en het maken van kopieën in het onderwijs zie www.auteursrechtenonderwijs.nl.

De uitgever heeft ernaar gestreefd de auteursrechten te regelen volgens de wettelijke bepalingen. Degenen die desondanks menen zekere rechten te kunnen doen gelden, kunnen zich alsnog tot de uitgever wenden.

Deze uitgave is volledig CO2-neutraal geproduceerd.

Het voor deze uitgave gebruikte papier is voorzien van het FSC®-keurmerk.

Dit betekent dat de bosbouw op een verantwoorde wijze heeft plaatsgevonden.

Voorwoord

Het middelbaar beroepsonderwijs verandert voortdurend onder invloed van maatschappelijke ontwikkelingen en in het bijzonder door de eisen die de beroepspraktijk aan de opleidingen stelt.

Met het verschijnen van het nieuwe kwalificatiedossier 2015 introduceert ThiemeMeulenhoff de volledig herziene methode BV in Balans. De herziene methode sluit, binnen de kaders van dit kwalificatiedossier, aan op de toetsmatrizen van de SPL.

Drie belangrijke kenmerken van BV in Balans zijn:

- Dé methode voor *ondersteunend leren* of u nu klassikaal met de studenten aan de slag wilt of de studenten meer zelfstandig wilt laten werken.
- *Sterk didactisch concept*. De methode houdt rekening met de verschillende leerstijlen van studenten en verschillende onderwijsstijlen van docenten.
- *Grote verscheidenheid aan leermiddelen*. De theorieboeken en de werkboeken bieden een groot scala aan materiaal voor de studenten om mee te oefenen.

De hoofdstukken van het theorieboek kennen de volgende structuur.

- Een *inleiding* met een schema dat een overzicht geeft van de inhoud van het hoofdstuk. De inleiding bevat ook steeds een *uitdaging* voor de student. Doel van deze uitdaging is de student zich bewust te laten worden dat er een gemis aan kennis en vaardigheden is en dat met de inhoud van dit hoofdstuk dit gemis wordt opgevuld.
- De leerstof van het hoofdstuk is verdeeld in *paragrafen*. De heldere voorbeelden helpen bij het verwerken van de stof.
- Een *begrippenlijst*.
- Een *checklist* aan het eind van het hoofdstuk waarmee de student kan nagaan of hij de inhoud van het hoofdstuk heeft begrepen en kan toepassen. De checklist eindigt met de uitdaging van de inleiding, waarvoor de student nu over de benodigde kennis en vaardigheden beschikt om deze aan te gaan!
- Om de leesbaarheid te vergemakkelijken is de tekst voorzien van *margewoorden*.

De serie BV in Balans is met de grootste zorg ontwikkeld. Wij hopen dat u met plezier werkt met BV in Balans.

Meer informatie over BV in Balans vindt u op onze methodesite:
www.bvinbalans.nl.

Wanneer u vragen of suggesties heeft, dan kunt u contact met ons opnemen.

De auteurs en uitgever

Inhoudsopgave

1 Omzetbelasting 7

Inleiding 8

1.1 Belasting op de toegevoegde waarde 10

1.2 Berekening van de btw 12

1.3 Boekhoudkundige verwerking van de omzetbelasting 14

1.4 Boekhoudkundige verwerking van de aangifte
omzetbelasting 18

1.5 Privégebruik en de omzetbelasting 22

Begrippenlijst 28

Checklist 29

2 Subadministraties 31

Inleiding 32

2.1 Waarom subadministraties bijhouden? 34

2.2 De subadministratie debiteuren 36

2.3 De subadministratie crediteuren 50

2.4 De subadministratie voorraden 56

Begrippenlijst 59

Checklist 61

3 Geld onderweg 63

Inleiding 64

3.1 Contant betalen of betalen met 'plastic geld'? 66

3.2 Kruisposten 72

3.3 Boeking bij pinbetalingen 74

3.4 Boeking bij betalingen met de creditcard 77

3.5 Boeking bij betalingen met de tankpas 80

Begrippenlijst 86

Checklist 88

4 Dagboeken 89

Inleiding 90

4.1 Het gebruik van dagboeken 92

4.2 Het inkoopboek en verkoopboek 94

4.3 Het kasboek en bankboek 97

4.4 Het memoriaal of diversepostenboek 108

4.5 De kas(mutatie)staat 110

Begrippenlijst 116

Checklist 118

5 Creditnota's, kortingen en toeslagen 119

Inleiding 120

5.1 Creditnota's bij inkoop 122

5.2 Creditnota's bij verkoop 128

5.3 Kwantumkorting of rabat 136

5.4 Omzetbonus 140

5.5 Korting voor contante betaling of betalingskorting 143

5.6 Kredietbeperkingstoeslag 158

Begrippenlijst 166

Checklist 168

Register 169

Aangifte
omzetbelasting

FOL3

1

Omzetbelasting

Afge
28

Functie

Inleiding

De overheid heft omzetbelasting op producten en diensten. De uiteindelijke omzetbelasting op goederen en diensten betaalt de eindverbruiker (de consument). De Belastingdienst is belast met het innen van de omzetbelasting of btw.

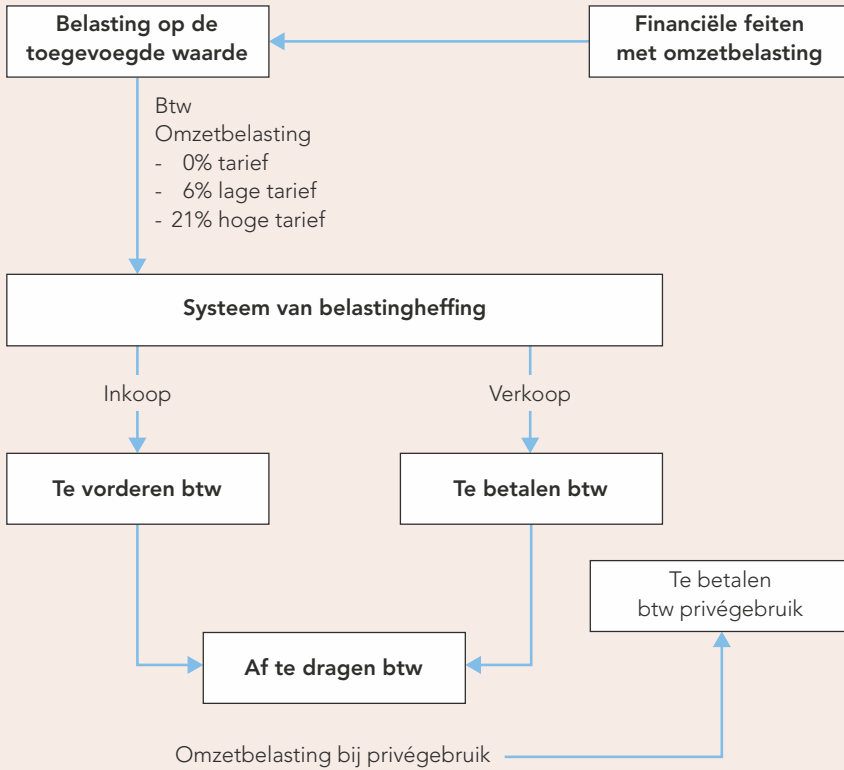
Ondernemingen spelen een belangrijke rol bij het heffen van omzetbelasting. Via hen wordt namelijk omzetbelasting betaald en ontvangen omdat zij goederen en diensten in- en verkopen. Op alle **in- en verkoopfacturen** staat de omzetbelasting vermeld, maar ook op alles wat contant verkocht wordt. Deze **financiële feiten** moeten verwerkt worden in de financiële administratie van ondernemingen. Door dit op een 'slimme' manier in de boekhouding te verwerken kunnen ondernemers op een eenvoudige manier aangifte doen van de omzetbelasting. Het is belangrijk om rekening te houden met de verschillende **tarieven** voor de omzetbelasting, zoals het **0%-tarief**, het lage **6%-tarief** en het hoge **21%-tarief**.

Natuurlijk kan een ondernemer ook 'klant' van zichzelf zijn. Hij is dan gewoon consument in zijn eigen zaak. Dan moet de ondernemer ook btw betalen over de goederen die hij uit zijn eigen zaak haalt. Hoe je al deze financiële feiten in de boekhouding verwerkt, leer je in dit hoofdstuk.

De uitdaging

Wil jij de grootboekrekeningen 'Te betalen omzetbelasting' en de 'Te vorderen omzetbelasting' opmaken en bepalen hoeveel btw er afgedragen moet worden aan de Belastingdienst? En daarna het aangifteformulier invullen voor dit kwartaal? Houd je ook rekening met het privégebruik van bijvoorbeeld de energie- en telefoonnota op de rekening 'Te betalen omzetbelasting privégebruik'?

Een lastige vraag als je de nodige kennis mist of de vaardigheden niet beheerst om hiermee aan de slag te gaan. Je hebt de kennis en oefeningen van het hoofdstuk 'Omzetbelasting' nodig om deze uitdaging aan te kunnen gaan.

Neem het schema en de theorie van het hoofdstuk 'Omzetbelasting' goed door. Volg de gegeven voorbeelden, waarbij je goed moet letten op de gebruikte boekingsregels!

1.1 Belasting op de toegevoegde waarde

1.1.1 Omzetbelasting of btw

Je weet hoe je financiële feiten kunt verwerken door het maken van journaalposten. Je weet ook hoe je een inkoopfactuur of een verkoopfactuur moet boeken met behulp van de boekingsregels. In dit hoofdstuk ga je bij de boekingen van bijvoorbeeld inkoop- en verkoopfacturen een belangrijke stap zetten: het boeken van de **omzetbelasting**. Je komt deze stap in de beroepspraktijk altijd tegen. In Nederland en de andere EU-landen wordt op inkopen en verkopen altijd omzetbelasting berekend. De omzetbelasting wordt in deze landen volgens één systeem geheven. Je noemt deze belasting de **belasting op de toegevoegde waarde**.

De wet spreekt van omzetbelasting, maar wij zijn gewend kortweg over **btw** te spreken. De Britten noemen het VAT (Value Added Tax) en de Fransen hebben het over TVA (Taxe sur la Valeur Ajoutée).

VAT (Value Added Tax)

TVA (Taxe sur la Valeur Ajoutée)

In dit hoofdstuk leer je de omzetbelasting bij binnenlandse transacties te verwerken. Later komt ook het verwerken van omzetbelasting bij grensoverschrijdende transacties aan de orde.

verbruiks-
belasting

Omzetbelasting verhoogt de prijs van het product of de dienst voor de consument. Je noemt de omzetbelasting daarom een verbruiksbelasting.

Prijs inclusief btw

1.1.2 Tarieven voor de omzetbelasting

In Nederland kennen we drie tarieven voor de omzetbelasting. Die tarieven zijn vanaf 1 oktober 2012 als volgt:

- 21%: dit zogeheten hoge tarief geldt voor de meeste goederen en diensten; *hoge tarief*
- 6%: dit lage tarief geldt voor verschillende eerste levensbehoeften, zoals voedingsmiddelen, water, gas en geneesmiddelen. Het geldt ook voor boeken, tijdschriften en kunstvoorwerpen; *lage tarief*
- 0%: dit nultarief geldt vooral voor export van goederen en diensten. Dit is een belangrijke categorie, omdat meer dan de helft van ons nationaal product voor het buitenland bestemd is. *nultarief*

Er zijn ook bepaalde categorieën goederen en diensten vrijgesteld van omzetbelasting. Denk hierbij aan de gezondheidszorg, kinderopvang, het onderwijs, de verzekeringen en financiële diensten en de verhuur van onroerende zaken.

Een ondernemer is verplicht alle klanten omzetbelasting in rekening te brengen. De omzetbelasting die de ondernemer van zijn klanten ontvangt, moet hij aan de Belastingdienst afdragen. De omzetbelasting die hij zelf over alle ingekochte goederen en diensten betaalt, mag hij in mindering brengen op het bedrag dat hij moet afdragen aan de Belastingdienst.

Op deze manier draagt elke ondernemer dus de belasting over de toegevoegde waarde af aan de Belastingdienst (= fiscus).

fiscus

1.1.3 Btw-nummer

Elke onderneming krijgt van de Belastingdienst een uniek btw-nummer. De ondernemer is verplicht dit btw-nummer op de factuur te vermelden bij leveringen aan andere ondernemingen. Zonder btw-nummer mag je geen btw in rekening brengen. Als een klant die zelf ondernemer is, van de leverancier een factuur ontvangt zonder btw-nummer, mag hij de op de factuur vermelde btw niet betalen! *btw-nummer*

Meer over btw en btw-nummer kun je lezen op: www.rijksoverheid.nl > Onderwerpen > Belastingen > Btw

1.2 Berekening van de btw

1.2.1 Belasting over de toegevoegde waarde

De *toegevoegde waarde* is de waarde van het verkochte artikel of goed, of de verkochte dienst, verminderd met de waarde van de ingekochte grond- en hulpstoffen, halffabricaten en diensten van bedrijven.

Bij een handelsonderneming kun je er gemakshalve van uitgaan dat de toegevoegde waarde het verschil is tussen de verkoopprijs exclusief omzetbelasting en de inkoopprijs exclusief omzetbelasting.

$$\text{verkoopprijs (excl. btw)} - \text{inkoopprijs (excl. btw)} = \text{toegevoegde waarde}$$

De toegevoegde waarde van een artikel met een inkoopprijs (exclusief btw) van € 150 en een verkoopprijs (exclusief btw) van € 200 bedraagt dan € 200 – € 150 = € 50. De ondernemer zal over dit bedrag van € 50 belasting moeten afdragen aan de Belastingdienst.

1.2.2 Het omzetbelastingstelsel

In het volgende voorbeeld lees je hoe het stelsel van de omzetbelasting werkt.

◆ Voorbeeld 1

Gegeven

Kachelspecialist Brandhaard koopt bij firma Staal-en-Co een bepaald merk kachel ('Inflame') in, voor:

Inkoopprijs zonder omzetbelasting	€	500
Omzetbelasting 21%	€	105
Inkoopprijs met omzetbelasting	€	605

In plaats van 'de prijs zonder omzetbelasting' spreken we in het vervolg van 'de prijs exclusief omzetbelasting (btw)'.

In plaats van 'de prijs met omzetbelasting' spreken we in het vervolg van 'de prijs inclusief omzetbelasting (of btw)'.

◆ Voorbeeld 1 (vervolg)

Kachelspecialist Brandhaard verkoopt de kachel 'Inflame' aan een klant voor:

Verkoopprijs exclusief btw	€	800
Omzetbelasting 21%	€	168
Verkoopprijs inclusief btw	€	968

Gevraagd

- Bereken de toegevoegde waarde op deze kachel.
- Bereken het bedrag dat kachelspecialist Brandhaard over deze kachel per saldo als belasting op de toegevoegde waarde aan de Belastingdienst moet afdragen.

Uitwerking

- De toegevoegde waarde op deze kachel is hier gelijk aan: de verkoopprijs (excl. btw) van € 800 – de inkoopprijs (excl. btw) van € 500 = € 300.

- b. Om deze vraag te beantwoorden, maak je een tabel.
- In de kolom 'Inkoop' zet je de inkoopprijs, met daaronder het bedrag aan omzetbelasting dat Brandhaard moet betalen over de inkoopprijs: 21% van € 500 = € 105.
 - In de kolom 'Verkoop' zet je de verkoopprijs, met daaronder de omzetbelasting die Brandhaard berekent over de verkoopprijs: 21% van € 800 = € 168.
 - In de kolom 'Toegevoegde waarde' zet je de toegevoegde waarde van Brandhaard, met daaronder de belasting over de toegevoegde waarde: 21% over € 300 = € 63.

De tabel ziet er als volgt uit.

	Inkoop	Verkoop	Toegevoegde waarde
'Inflame' exclusief omzetbelasting	€ 500	€ 800	€ 300
21% omzetbelasting	€ 105	€ 168	€ 63

21% van € 300

In de tabel zie je dat 21% van € 300 gelijk is aan:
de btw over de verkoopprijs (€ 168) – de btw over de inkoopprijs (€ 105)
= € 63.

1.3 Boekhoudkundige verwerking van de omzetbelasting

1.3.1 Terugvragen van omzetbelasting bij inkoop

Als je als ondernemer goederen of diensten van derden koopt, kun je de omzetbelasting terugvragen bij de fiscus.

Bij het journaliseren van het financiële feit van inkoop gebruik je een aparte rekening van bezit (vordering).

Bijvoorbeeld: 180 *Te vorderen omzetbelasting*, of kortweg: 180 *Te vorderen OB*.

1.3.2 Afdragen van omzetbelasting bij verkoop

Omzetbelasting die je als ondernemer bij verkoop van goederen of diensten ontvangt, moet je afdragen aan de fiscus.

Bij het journaliseren van het financiële feit van verkoop gebruik je hierbij een aparte rekening van schuld:

Bijvoorbeeld: 181 *Te betalen omzetbelasting*, of kortweg: 181 *Te betalen OB*.

◆ Voorbeeld 2

Gegeven

Fietsenhandelaar Boogaarts koopt rechtstreeks bij de importeur, firma Speedworld, sportfietsen van het merk Magnified. De inkoopprijs per fiets is:

Inkoopprijs exclusief omzetbelasting	€	1.000
Omzetbelasting 21%	€	210
Inkoopprijs inclusief omzetbelasting	€	1.210

Rijwielhandel Boogaarts verkoopt sportfiets Magnified aan een klant voor:

Verkoopprijs exclusief omzetbelasting	€	1.500
Omzetbelasting 21%	€	315
Verkoopprijs inclusief omzetbelasting	€	1.815

Gevraagd

- a. Geef de journaalpost die fietsenhandelaar Boogaarts maakt van de aankoop van sportfiets Magnified.
- b. Geef de journaalpost die fietsenhandelaar Boogaarts maakt van de contante verkoop van sportfiets Magnified.
- c. Geef de rekeningen 180 te vorderen OB en 181 Te betalen OB naar aanleiding van deze twee financiële feiten.
- d. Bepaal met behulp van deze grootboekrekeningen het bedrag dat Boogaarts per saldo aan de fiscus moet afdragen over deze twee transacties.

Uitwerking

a. Boogaarts betaalt importeur Speedworld € 1.000 + € 210 = € 1.210. Het bedrag van € 210 aan omzetbelasting mag een onderneming terugvorderen bij de Belastingdienst. Dat bedrag van € 210 boek je daarom op de rekening van bezit (= vordering): 180 Te vorderen OB. De voorraad goederen neemt toe met hetzelfde bedrag alsof er geen omzetbelasting zou bestaan: € 1.000. De journaalpost van deze inkoop wordt dan:

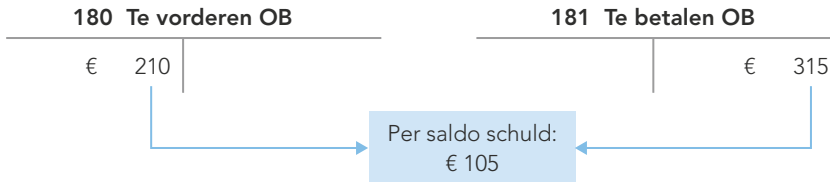
700	Voorraad goederen	€ 1.000		B + D
180	Te vorderen OB	€ 210		B + D
Aan 140	Crediteuren		€ 1.210	S + C

b. Boogaarts ontvangt in totaal van de klant: € 1.500 + € 315 = € 1.815. Het bedrag van € 315 aan omzetbelasting moet Boogaarts aan de Belastingdienst betalen. Dit bedrag moet je daarom op een rekening van schuld boeken: 181 Te betalen OB. De opbrengst van de verkoop verandert niet door de omzetbelasting en blijft gelijk aan de verkoopprijs exclusief omzetbelasting van € 1.500. De inkoopwaarde blijft ook gelijk aan de inkoopprijs zonder omzetbelasting, dus € 1.000.

De journaalpost van de contante verkoop wordt dan:

100	Kas	€ 1.815		B + D
Aan 840	Opbrengst verkopen		€ 1.500	HEV + C
Aan 181	Te betalen OB		€ 315	S + C
+				
800	Inkoopwaarde verkopen	€ 1.000		HEV – D
Aan 700	Voorraad goederen		€ 1.000	B – C

c. Na deze in- en verkoop kun je de grootboekrekeningen *180 Te vorderen OB* en *181 Te betalen OB* opstellen.

d. Je ziet dat er per saldo door de onderneming € 105 moet worden afgedragen aan de Belastingdienst. Dat bedrag is precies gelijk aan de belasting over de toegevoegde waarde van ondernemer Boogaarts. Een ondernemer mag de omzetbelasting ook terugvorderen over diensten die derden aan hem verlenen.

◆ Voorbeeld 3

Gegeven

J. de Leeuw ontvangt van loodgietersbedrijf Waterdicht de volgende nota voor de reparatie van een lekkende dakgoot.

5/6	IF 163	Voor u gerepareerd de dakgoot van het winkelpand:	
		2,5 arbeidsuren à € 40 per uur	€ 100,00
		Kleine materialen	€ 60,00
			€ 160,00
		Omzetbelasting 21%	€ 33,60
			€ 193,60

Gevraagd

Geef de journaalpost van dit financiële feit.

Uitwerking

De journaalpost van dit financiële feit ziet er als volgt uit.

460	Onderhoudskosten	€ 160,00		HEV – D
180	Te vorderen OB	€ 33,60		B + C
Aan 140	Crediteuren		€ 193,60	S + C

1.4 Boekhoudkundige verwerking van de aangifte omzetbelasting

Iedere onderneming moet, direct na afloop van een kwartaal, de omzetbelasting afdragen aan de fiscus. Hiervoor moet hij een aangiftebiljet invullen.

Het verschuldigde bedrag moet betaald worden binnen een maand na afloop van het betreffende kwartaal. De aangifte vindt tegenwoordig digitaal plaats.

Op verzoek mag een ondernemer ook per maand aangifte doen. Het komt ook voor dat de Belastingdienst een ondernemer verplicht om per maand aangifte te doen. Dit kan het geval zijn als een onderneming herhaaldelijk te laat aangifte doet of te laat betaalt. Als het af te dragen bedrag minder dan € 1.883 per jaar bedraagt, kan de onderneming een verzoek indienen om eens per jaar aangifte te doen.

Voorbeeld 4

Gegeven

J. de Leeuw doet elk kwartaal aangifte voor de omzetbelasting. Over het tweede kwartaal 2016 heeft hij het volgende aangiftebiljet ingevuld.

Gegevens omzet en omzetbelasting

Als u over dit tijdvak geen omzet of omzetbelasting heeft aan te geven, vul dan een 0 in bij **Te betalen** onder vraag 5g.

1 Prestaties binnenland

Let op! Rond alle bedragen af op hele euro's

Bedrag waarover omzetbelasting wordt berekend

1a Leveringen/diensten belast met 21%	€ 105.000	€ 22.050
1b Leveringen/diensten belast met 6%	€	€
1c Leveringen/diensten belast met overige tarieven behalve 0%	€	€
1d Privégebruik	€	€
1e Leveringen/diensten belast met 0% of niet bij u belast	€	

2 Verleggingsregelingen binnenland

2a Leveringen/diensten waarbij de heffing van omzetbelasting naar u is verlegd.

€ €

Let op! Voorbelasting invullen bij vraag 5b

3 Prestaties naar/in het buitenland

3a Leveringen naar landen buiten de EU (uitvoer)

€

3b Leveringen naar/diensten in landen binnen de EU

€

3c Installatie/afstandsverkoop binnen de EU

€

4 Prestaties uit het buitenland aan u verricht

4a Leveringen/diensten uit landen buiten de EU

€ €

4b Leveringen/diensten uit landen binnen de EU

€ € +

5 Voorbelasting, kleineondernemersregeling, schatting en eindtotaal

5a Verschuldigde omzetbelasting: tel de omzetbelasting van de rubrieken 1a t/m 4b op

€ 22.050

5b Voorbelasting

€ 13.350 -

5c Subtotaal: bereken 5a min 5b

€ 8.700

5d Vermindering volgens de kleineondernemersregeling

€

5e Schatting vorige aangifte(n). Alleen als de Belastingdienst u toestemming heeft gegeven

€

5f Schatting deze aangifte. Alleen als de Belastingdienst u toestemming heeft gegeven

€ +/-

5g **Totaal** ☒ te betalen

€ 8.700

☐ terug te vragen

Onderteken nu het formulier op de voorzijde

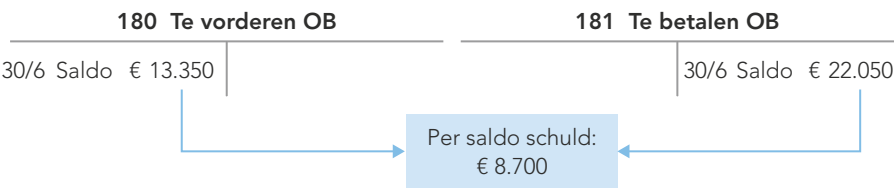
Gevraagd

a. Geef aan hoe de grootboekrekeningen 180 Te vorderen OB en 181 Te betalen OB er op 30 juni 2016 uitzien. Bepaal hoeveel er per saldo aan omzetbelasting verschuldigd is op 30 juni 2016.

- b. De journaalpost van de indiening van de aangifte omzetbelasting (M 098).
- c. Hoe ziet de rekening 185 *Af te dragen OB* er na de boeking van de aangifte met M 098 uit?
- d. De journaalpost van de betaling per bank (B 112) op 20 juli 2016 van de af te dragen omzetbelasting over het tweede kwartaal 2016.

Uitwerking

a. Bij 'Rubriek 1: Prestaties binnenland', vraag 1a op het aangiftebiljet, vind je het bedrag dat De Leeuw gedurende het tweede kwartaal van 2016 van zijn klanten heeft ontvangen in verband met 'leveringen/ diensten belast met hoog tarief' (€ 22.050). Dit bedrag staat op 30 juni als schuld op de rekening 181 *Te betalen OB*. In de kolom ervoor vind je het bedrag waarover de btw wordt berekend. Dat vormt de grondslag voor de heffing: € 105.000. De btw is 21% van € 105.000 = € 22.050. Bij vraag 5b op het aangiftebiljet staat de '**voorbelasting**'. Die term gebruikt de Belastingdienst om aan te geven dat dit het bedrag is dat een ondernemer bij aankoop van goederen en diensten heeft betaald aan zijn leveranciers. De Leeuw heeft bij aanschaf van binnenlandse goederen en diensten gedurende het tweede kwartaal € 13.350 aan omzetbelasting betaald. Dit bedrag staat op 30 juni als vordering op de rekening 180 *Te vorderen OB*.
De rekeningen zien er op 30 juni 2016 als volgt uit.

b. Aan het eind van elk kwartaal maak je van de indiening van de aangifte omzetbelasting een journaalpost. Je boekt op 30 juni 2016 (M 098) daarbij de saldi van de rekeningen 181 *Te betalen OB* en 180 *Te vorderen OB* over naar een grootboekrekening met de naam 185 *Af te dragen OB*. Op deze rekening staat aan het eind van een periode het per saldo verschuldigde bedrag aan omzetbelasting over die periode vermeld.

181	Te betalen OB	€ 22.050		S – D
Aan 180	Te vorderen OB		€ 13.350	B – C
Aan 185	Af te dragen OB		€ 8.700	S + C

Na deze journaalpost lopen de rekeningen *180 Te vorderen OB* en *181 Te betalen OB* glad: er staat geen saldo meer op.

180 Te vorderen OB				181 Te betalen OB			
30/6 Saldo	€ 13.350	30/6 M098	€ 13.350	30/6 M098	€ 22.050	30/6 Saldo	€ 22.050
		Saldo: 0 (loopt glad)				Saldo: 0 (loopt glad)	

c. Op de rekening *185 Af te dragen OB* staat na de boeking van de aangifte (M 098) een schuld van € 8.700 aan de Belastingdienst.

185 Af te dragen OB			
	30/6 M098	€ 8.700	
	Saldo: € 8.700 credit		

Je ziet dat er per saldo door de onderneming € 8.700 moet worden afgedragen aan de Belastingdienst.

c. De journaalpost van de betaling per bank (B 112) op 20 juli 2016 van de af te dragen omzetbelasting over het tweede kwartaal 2016 is:

185	Af te dragen OB	€ 8.700		S – D
Aan 110	Bank		€ 8.700	B – C

Na deze betaling is er over het tweede kwartaal 2016 geen schuld meer aan de fiscus.

1.5 Privégebruik en de omzetbelasting

1.5.1 Privégebruik uit de eigen zaak

Een eigenaar van een onderneming moet gewoon omzetbelasting betalen over goederen die hij voor privégebruik of privéverbruik uit zijn zaak haalt. De Belastingdienst beschouwt de eigenaar dan gewoon als een klant van zijn eigen zaak. De eigenaar neemt de goederen voor eigen gebruik uit de zaak zonder daarover zelf winst te betalen. De goederen die hij uit de zaak haalt, verkoopt hij aan zichzelf tegen inkoopprijs. Als eigenaar geef je met een **memostuk** aan dat je voor privégebruik producten uit de zaak hebt gehaald.

Voorbeeld 5

Gegeven

Het volgende memostuk moet worden verwerkt in de boekhouding van sportzaak J. de Leeuw.

7/9	M 029	Voor privégebruik uit de zaak gehaald:	
		een trainingspak met een inkoopprijs van	€ 150,00
		Omzetbelasting 21%	€ 31,50
			€ 181,50

Gevraagd

Geef de journaalpost van dit financiële feit.

Uitwerking

De Leeuw kan de goederen tegen de inkoopprijs uit zijn eigen zaak halen. In plaats van de rekening Opbrengst verkopen crediteer je daarom de rekening 700 Voorraad goederen.

De omzetbelasting boek je op de rekening 182 Te betalen OB privé-gebruik en niet op de rekening 181 Te betalen OB.

De journaalpost ziet er als volgt uit.

041	Privé	€ 181,50		HEV – D
Aan 700	Voorraad goederen		€ 150,00	B – C
Aan 182	Te betalen OB privégebruik		€ 30,50	S + C

Het gebruik van een aparte rekening voor privégebruik heeft twee redenen.

1. Op het aangiftebiljet voor de omzetbelasting (zie Voorbeeld 7 in deze paragraaf) vind je bij punt 1d een speciale regel om het bedrag aan privégebruik en de daarover verschuldigde omzetbelasting in te vullen. Door nu deze omzetbelasting op een speciale rekening *182 Te betalen OB privégebruik* te boeken, is het invullen van het aangifteformulier eenvoudiger.
2. Voor controle wil je graag een verband kunnen zien tussen de rekening *Opbrengst verkopen* en de rekening *Te betalen OB*. Het saldo van de rekening *Te betalen OB* moet bij 21% omzetbelasting altijd gelijk zijn aan 21% van het saldo van de rekening *Opbrengst verkopen*. Als je de omzetbelasting op het privégebruik op de rekening *Te betalen OB* zou boeken, is dat verband er niet meer.

1.5.2 Uitgaven deels privé en deels zakelijk

Het komt regelmatig voor dat een onderneming een nota ontvangt die voor een deel zakelijke kosten bevat en voor een deel tot de privé-uitgaven behoort. Voorbeelden hiervan zijn de nota's voor energie en de telefoon, bijvoorbeeld bij kantoor aan huis. Over het zakelijke gedeelte kan de ondernemer de omzetbelasting terugvorderen. Dat geldt niet voor het gedeelte dat tot de privé-uitgaven wordt gerekend. In het volgende voorbeeld kun je zien hoe je dit soort uitgaven in de boekhouding verwerkt.

Geen recht op terug te vorderen btw bij privé-uitgaven

◆ Voorbeeld 6

Gegeven

In de boekhouding van Wilma de Groot komt de volgende bankbetaling voor.

2/7	B 069	Betaald voorschotnota Eneco	
		in verband met gas en elektra juli 2016	€ 400
		Omzetbelasting 21%	€ 84
			€ 484
		30% van de nota heeft betrekking op het woonhuis dat zich boven de zaak bevindt.	

Gevraagd

Geef de journaalpost van dit financiële feit.

Uitwerking

Er mag geen omzetbelasting worden teruggevorderd over het privé-gedeelte. Het privégedeelte van deze voorschotnota bedraagt 30% over het bedrag *inclusief* omzetbelasting van € 484 = € 145,20.

Voor het zakelijke deel mag de omzetbelasting wel worden teruggevorderd bij de Belastingdienst. De zakelijke kosten bereken je door 70% van het bedrag *exclusief* omzetbelasting van € 400 te nemen: dat is € 280. De omzetbelasting die teruggevorderd mag worden, bedraagt nu 70% van € 84 = € 58,80.

De journaalpost is:

041	Privé ($0,30 \times € 484$)	€ 145,20		HEV – D
420	Energiekosten ($0,70 \times € 400$)	€ 280,00		HEV – D
180	Te vorderen OB ($0,70 \times € 84$)	€ 58,80		B + D
Aan 110	Bank		€ 484,00	B – C

1.5.3 Boeking aangifte omzetbelasting met privégebruik

◆ Voorbeeld 7

Gegeven

J. de Leeuw heeft het volgende aangiftebiljet ingevuld op 30 september over het derde kwartaal 2016.

BV in Balans – De ondersteunende methode voor praktijkleren

Deze uitgave Elementaire Bedrijfsadministratie 2 maakt deel uit van de serie BV in Balans. In deze serie zijn leermiddelen ontwikkeld op basis van het kwalificatiedossier voor de Financieel administratieve beroepen zoals dat geldt vanaf augustus 2016.

Elementaire Bedrijfsadministratie 2 behandelt enkele uitbreidingen van de boekhoudkundige cyclus (subadministraties en dagboeken) en de uitbreiding met een aantal elementaire boekingen.

Ondersteunend leren

De methode BV in Balans biedt de gelegenheid om zelfstandig of klassikaal aan de slag te gaan met het aanleren van ondersteunende kennis nodig voor het uitvoeren van kerntaken binnen het financiële werkveld.

Didactisch doordacht

De methode BV in Balans houdt nadrukkelijk rekening met leerstijlen van studenten en onderwijsstijlen van docenten. De student wordt uitgenodigd om op een eigen manier de leerstof en opdrachten te verwerken, waarbij één doel voorop staat: 'voorbereiden op een beroep in het financiële werkveld'.

Diversiteit aan leermiddelen

De herziene serie BV in Balans bestaat uit theorieboeken en (leer)werkboeken, die binnen de kaders van het kwalificatiedossier, aansluiten op de toetsmatrijzen van SPL. De theorieboeken geven een heldere uitleg van de vakinhouden, verduidelijkt met voorbeelden. De werkboeken starten met oriënterende vragen en kennisvragen. Met routineopdrachten, praktijktaken en een integrale casus krijgt de student de kans om de vaardigheden, nodig voor het uitvoeren van kerntaken, eigen te maken.

BV in Balans is geschreven voor de kwalificaties:

- Financieel administratief medewerker	(Profiel 1: B1-K1 t/m K3 = basisdeel)
- Bedrijfsadministrateur	(Profiel 2: basisdeel, aangevuld met P2-K1)
- Junior assistent-accountant	(Profiel 3: basisdeel, aangevuld met P3-K1)

